

АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

**Діяльність Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки
та Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки
у 2002-2006 рр.**

Інформаційно-аналітичний огляд

Київ 2007

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки України
імені В. О. Сухомлинського
Протокол № 14 від 28.12 2007 р.*

Діяльність Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки та Миколаївської науково-педагогічної бібліотеки у 2002-2006 рр.: інформ.-аналіт. огляд / Уклад. І.І. Хемчян; Наук.ред. П. І. Рогова. – К.: ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського, 2007. – 35 с.

Укладач: І. І. Хемчян, зав. відділу ДНПБ України
ім. В.О. Сухомлинського

*Науковий
редактор:* П.І. Рогова, канд. іст. наук, директор ДНПБ
України ім. В.О. Сухомлинського
Сигнаєвська В.О.

*Літературний
редактор*

Перелік скорочень

АБІС	– Автоматизована бібліотечно-інформаційна система
АПН України	– Академія педагогічних наук України
БД	– База даних
ВНЗ	– Вищі навчальні заклади
ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського	– Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського
ЕК	– Електронний каталог
ЗНЗ	– Загальноосвітній навчальний заклад
ІППО	– Інститут післядипломної педагогічної освіти
ЛОНПБ	– Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека
МБА	– Міжбібліотечний абонемент
МНПБ	– Миколаївська науково-педагогічна бібліотека
МОН України	– Міністерство освіти і науки України
ОРФ	– Обмінно-резервний фонд
ПТНЗ	– Професійно-технічний навчальний заклад
СКС	– Систематична картотека статей
ЦППО	– Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти

ЗМІСТ

Перелік скорочень.....	3
Вступ	4
Формування інформаційного ресурсу.....	10
Бібліотечно-інформаційне та довідково-бібліографічне обслуговування	15
Упровадження інформаційно-комунікаційних. технологій	21
Науково-методична діяльність	24
Кадрове забезпечення	27
Висновки	28
Список використаної літератури	32
Додаток 1.....	33
Додаток 2.....	40

Вступ

Бібліотеки освітянської мережі Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України є важливою складовою інформаційно-освітньої інфраструктури нашої держави.

До зазначеної вище мережі входять понад 22 тис. книгозбірень, а саме: Державна науково – педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського, спеціальні педагогічні бібліотеки науково – дослідних установ АПН України, бібліотеки ЦППО, обласних ІППО, ВНЗ III-IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, професійно-технічних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, методичних кабінетів районних (міських) відділів освіти . Серед цих бібліотек чільне місце посідають дві спеціальні педагогічні книгозбірні – Львівська обласна науково-педагогічна та Миколаївська науково-педагогічна бібліотеки.

Головною метою їхньої діяльності є задоволення фахових інформаційних потреб науково-педагогічних, педагогічних та управлінських кадрів, вчителів, студентів, учнівської молоді, а також сприяння підвищенню їх професійного, духовного і культурного рівня.

ЛОНПБ і МНПБ провідні книгозбірні освітянської галузі України, які формують галузевий інформаційний ресурс з питань педагогіки і психології на всіх носіях інформації. На 01.01.2007р. загальна кількість документів в їх фондах нараховувала 428,417 тис. примірників (ЛОНПБ - 421425 тис. прим., МНПБ – 69192 тис. прим.). Щорічно послугами обох бібліотек користуються понад 10 тис. читачів, яким видається біля 300 тис. примірників документів.

З 2003 року відповідно до "Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України" (Затверджено спільним наказом МОН України та АПН України від 30.05.2003 №334/31) ЛОНПБ та МНПБ визначені науково-методичними центрами для освітянських бібліотек Львівської області, міста Львова та міста Миколаєва зокрема, бібліотек ОІППО, ВНЗ педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, ПТНЗ, ЗНЗ. У своїй діяльності ЛОНПБ та МНПБ керуються Конституцією України, законами України, іншими нормативно-правовими актами у сфері освіти, науки,

культури й бібліотечної справи, розпорядженнями Управління освіти і науки обласної (міської) державних адміністрацій, Положенням про мережу освітянських бібліотек МОН України та АПН України, рекомендаціями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Статутами, а також рішеннями бібліотечно-інформаційної ради при Президії АПН.

Дані книгозбірні працюють у тісній співпраці з головним науково-методичним центром бібліотек освітянської галузі України ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та іншими бібліотеками освітянської мережі.

Впродовж 2001-2005 рр. колектив ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського в рамках наукового проекту "Створення, становлення і розвиток мережі освітянських бібліотек України (X-XX ст.)" (наук. кер. – П. І. Рогова, канд. іст. наук) досліджував історію створення, становлення та розвитку різних типів і видів бібліотек освітянської галузі України. До цього дослідження також були залучені й бібліотекарі вищезазначеної освітянської мережі, зокрема ЛОНПБ та МНПБ. Важливим результатом НДР стало дисертаційне дослідження директора ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського Рогової П.І. "Педагогічні бібліотеки України (II пол. XIX ст. – 20 ті рр. XX ст.) [1] в якому вперше в Україні розкрито історію розвитку педагогічних бібліотек їх типово-видові ознаки як спеціальних , етапи розвитку даних бібліотек , термінологічні поняття , мета , завдання на різних етапах розвитку. У межах дослідження П.І.Роговою була проаналізована джерельна база про діяльність ЛОНПБ та МНПБ й висвітлена їх історія. На підставі проведеного дослідження зроблено висновок, що ці дві бібліотеки уособлюють в собі складний шлях розвитку як спеціальних педагогічних книгозбірень України, і сьогодні, в наслідок історичних обставин, фактично є єдиними в новоствореній мережі освітянських бібліотек, що виконують функції регіональних педагогічних центрів .Дослідження також сприяло оприлюдненню та введенню до наукового обігу матеріалів про історію ЛОНПБ та МНПБ.

ЛОНПБ була заснована у 1925 році з ініціативи тодішньої Кураторії Львівської шкільної округи і відкрита для публічного користування 1 лютого 1926 року [4]. Основу фонду даної бібліотеки становили 1800 примірників книг

переданих п'ятнадцаттю польськими гімназіями для організації "Panstwowa biblioteka pedagogiczna" (так іменувалася тоді бібліотека), що стало основою фонду даної книгозбірні. Створена з метою задоволення фахових інформаційних потреб педагогів, бібліотека постійно поповнювалася літературою педагогічної тематики. До 1934 р. це здійснювалося за рахунок державних дотацій, дарів різних освітянських організацій та приватних осіб. Бібліотека належним чином відображала стан комплектування, укладаючи книжкові каталоги літератури. З 1934 року, коли бібліотека вже налічувала 10250 одиниць документів, вона була повністю переведена на державний бюджет і стала називатися "Державна центральна педагогічна бібліотека у Львові". Був затверджений і її статут, відповідно до якого бібліотека функціонувала як самостійна інституція Кураторії Львівської шкільної округи до 1939 року. Під час німецької окупації, з 1939 р., бібліотека функціонувала на приватні кошти. За цей період її діяльності майже повністю втрачено всі архіви обліку та звітності, крім інвентарних книг і каталогів. Закінчення Другої світової війни поклало початок новому періоду діяльності бібліотеки. Насамперед, було визначено належність закладу. Бібліотека перейшла у підпорядкування Львівського обласного відділу народної освіти. У 1947 році книгозбірня отримала свою сучасну назву – Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека. Цього ж року ЛОНПБ переїхала у нове приміщення по вул. Зелений, 24 до будинку-палацу, власниками якого були шляхетні польські родини, зокрема й родина видатного церковного, культурного та освітнього діяча Андрія Шептицького. У цьому будинку, який нині є архітектурною пам'яткою ХХ ст., бібліотека знаходиться й до нині [4].

Загальна площа, на якій розміщується книгозбірня, становить 995,8 кв. м, на 670 кв. м зберігаються бібліотечні фонди, 215 кв. м використовуються для обслуговування користувачів, на 110 кв. м розташовані внутрішні відділи бібліотеки.

У 2007 р. ЛОНПБ відзначила своє 80-річчя. На сучасному етапі вона підпорядкована Управлінню освіти і науки Львівської облдержадміністрації й виконує функції центру інформаційного і комунікативного забезпечення

інформаційних потреб з питань освіти й самоосвіти, профорієнтації, духовного, емоційного розвитку педагогічних працівників західноукраїнського регіону. З 2001 року ЛОНПБ очолює досвідчений фахівець бібліотечної справи – Сокольська Ярослава Богданівна, яка вбачає головною метою своєї діяльності організацію роботи бібліотеки таким чином, щоб максимально задовольняти запити найширших кіл освітян регіону, а це стає можливим тільки завдяки реорганізації діяльності бібліотеки шляхом нарощування її інформаційного потенціалу, інтеграції бібліотечних ресурсів, упровадження новітніх інформаційних технологій.

Щорічно бібліотека обслуговує понад 6000 тис. читачів, яким видається в середньому 160 тис. документів. Особливе місце в діяльності бібліотеки посідає науково-методична робота. З 2003 року відповідно до затвердженого МОН України і АПН України "Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України" на ЛОНПБ покладено функції регіонального науково-методичного центру для освітянських бібліотек всіх типів і видів (ОППО, ВНЗ педагогічного та інженерно - педагогічного профілю, ПТНЗ, ЗНЗ). Діяльність бібліотеки у цьому напрямі сприяє удосконаленню роботи освітянських бібліотек регіону у інформаційному забезпеченні педагогічної науки, освіти і практики, упровадженню інноваційного досвіду в практику їхньої роботи, підвищенню професійного рівня шляхом супроводу усіх напрямів, процесів, форм і методів бібліотечної роботи відповідними методичними рішеннями.

Входження ЛОНПБ до мережі освітянських бібліотек АПН України та МОН України та тісна співпраця з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського позитивно вплинули на її сучасний розвиток. Бібліотека з кожним роком зміцнює свої позиції і набуває престижу не тільки серед освітянських книгозбірень, а й серед провідних бібліотек України. Підтвердженням цього є вихід ЛОНПБ на всеукраїнський рівень. Так у 2006 на її базі спільно з ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського проведено Всеукраїнський науково-практичний семінар "Науково-методичні та організаційні засади створення системи інформаційного забезпечення фахових інформаційних потреб освітян

України, який відбувся у відповідності до завдань НДР “Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України” (наук. керівник – В.І. Лутовинова, канд. іст. наук, професор). Семінар привернув увагу не тільки бібліотечної спільноти, а й органів управління освітою Львівської області. Про це свідчить прийняте у 2007 р. Управлінням освіти і науки облдержадміністрації рішення про надання ЛОНПБ статусу юридичної особи. Такі зрушення стали можливими завдяки системній і важливій діяльності ЛОНПБ та оцінці її роботи головним координаційним науково-методичним центром бібліотек освітянської галузі України – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. У межах НДР "Створення, становлення і розвиток мережі освітянських бібліотек України (X-XX ст.)", фахівцями бібліотеки (науковий керівник авторського колективу – П. І. Рогова, канд. іст. наук) було розроблено і затверджено. "Положення про мережу освітянських бібліотек МОН України і АПН України" (2003р.) , в якому визначилась структура мережі, її мета, завдання , напрями діяльності, система науково-методичного забезпечення і організаційно-правові засади функціонування. У 2007 році науковцями бібліотеки розроблено "Примірний статут обласної (міської) науково-педагогічної бібліотеки" (додаток 1). Головною метою підготовки цього регламентуючого документу було реформування та активізація діяльності даних бібліотек , актуалізація їх мети, завдань та функцій на сучасному етапі. Розроблений статут направлено до управлінь освіти з рекомендаціями щодо його впровадження у ЛОНПБ та МНПБ. На сьогодні процедура заміни нині діючих у бібліотеках статутів уповільнює процес впровадження у їх діяльність оновленого документу. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського щороку залучає працівників ЛОНПБ для участі у всеукраїнських заходах , на яких вони мають можливість презентувати свій досвід роботи і обговорювати проблемні питання.

Ще одна освітянська книгозбірня, яка стоїть поряд з ЛОНПБ по значимості – це МНПБ.

МНПБ була заснована у важкий повоєнний рік – 1946, обласним комітетом профспілки працівників початкових і середніх шкіл [2]. До 1949 року бібліотека налагоджувала свою діяльність: формувала фонд педагогічної літератури,

створювала каталоги і картотеки, започатковувала облікову документацію, розпочала обслуговування освітян міста. На початку 1949 року фонд бібліотеки налічував 600 примірників документів.

1969 р. бібліотека переїхала до приміщення Миколаївського будинку вчителя, де розміщувалася на першому поверсі. На цей час фонд бібліотеки вже налічував 54280 прим. книжок, з яких 37977 була педагогічна література. Книгозбірнею передплачувалось 20 назв фахових періодичних видань.

70-ті роки відзначені важливою подією в діяльності бібліотек Радянського Союзу –централізацією. МНПБ, маючи високий освітньо-професійний потенціал, стає базовою Центральною міською бібліотекою Міжспілкової ЦБС м. Миколаєва, тим самим виконуючи функції методичного центру для своїх 33-х філій. Бібліотека з кожним роком нарощувала свої показники діяльності по формуванню фонду, обслуговуванню користувачів, на її базі проводились методичні ради, заходи з підвищення кваліфікації працівників системи. Вивчення, узагальнення та впровадження передового досвіду стали одним з пріоритетних напрямів її роботи. Але, незважаючи на значимість, яку набула у ті роки МНПБ, у 1991 р. у зв'язку з реорганізацією структури профспілкових органів і закладів культури, бібліотеку закривають. І лише розуміння завідувача міського відділу освіти О. О. Реутенка ролі педагогічної бібліотеки для освітян міста допомогло їй залишитись серед культурно-освітніх закладів міста.

Новий етап в житті бібліотеки розпочався з 1997 року, коли вона переїхала до центральної частини міста у Будинок політпросвіти по вул. Адміральській, де знаходиться й дотепер. Загальна площа бібліотеки – 590 кв. м., для зберігання фондів виділено 270 кв. м, для обслуговування користувачів – 260 кв. м, на 60 кв. м розташовані відділи бібліотеки. Бібліотечним фондом, який складає сьогодні 69192 тис. документів, користується 4000 тис. читачів. Щорічна книговидача дорівнює у середньому біля 15000 документів. МНПБ – одна з перших бібліотек міста почала використовувати у своїй діяльності сучасні комп'ютерні технології. Перший комп'ютер і доступ до Інтернету з'явилися в бібліотеці ще в 1999 році. Це сприяло забезпеченню вільного

доступу користувачів до вітчизняних та світових інформаційних ресурсів. З 2003 р. згідно з «Положенням про мережу освітянських бібліотек МОН України та АПН України» МНПБ увійшла до мережі освітянських бібліотек, а в 2004 р. за підтримки ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського отримала статус науково-педагогічної бібліотеки, і є єдиною науково-педагогічною бібліотекою у південному регіоні. Добре ім'я і традиції МНПБ гідно підтримують працівники бібліотеки та її директор Тетяна Іванівна Роскіна, яка має чималий авторитет серед освітян міста Миколаєва та бібліотечної спільноти України. Вона намагається зробити все можливе для того, щоб освітяни Миколаївщини щомиті відчували турботу про своєчасне забезпечення їх новітньою інформацією і якісними бібліотечно-інформаційними послугами. Плідна й тісна співпраця бібліотеки з ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського сприяє підвищенню ролі та іміджу даної книгозбірні у загальнобібліотечній системі України.

З огляду на це, головною метою ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як методичного центру є удосконалення діяльності бібліотек освітянської мережі, зокрема ЛОНПБ і МНПБ, щодо забезпечення їхнього повноцінного інформаційного супроводу розвитку педагогічної науки, освіти і практики.

Аналіз діяльності ЛОНПБ та МНПБ за 2002–2006 рр., дозволив прослідкувати динаміку росту та використання бібліотечних фондів, кількісно-видовий склад користувачів, матеріально-технічну базу, стан та перспективи впровадження ІКТ в практику їх роботи та інші питання. Інформаційно-аналітичний огляд надсилатиметься директорам даних бібліотек, Управлінню освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації та Управлінню освіти і науки м. Миколаєва.

Формування інформаційного ресурсу

Інформаційні ресурси ЛОНПБ та МНПБ – це унікальні галузеві фонди з широким охопленням документного потоку з психолого-педагогічних питань на різних носіях інформації.

Сучасний процес формування фонду – це створення постійно діючої системи заходів, направлених на створення, планомірне поповнення, упорядкування сукупності документів відповідно до типу, мети і завдань бібліотеки, а також потреб користувачів.

На формування фондів ЛОНПБ та МНПБ впливає ціла низка чинників, зокрема, тип і вид бібліотеки, її місце в мережі освітянських бібліотек, контингент користувачів, площі, що має бібліотека у своєму розпорядженні, матеріально-технічне забезпечення та ін. Як провідні книгозбірні освітянської мережі, ЛОНПБ та МНПБ здійснюють формування галузевого інформаційного ресурсу з питань педагогіки і психології на всіх носіях інформації, приділяючи чималу увагу регіональним фаховим документам.

Фонди даних бібліотек комплектуються вітчизняними (в т.ч. регіональними), зарубіжними опублікованими та неопублікованими документами галузевої тематики; науковою, навчальною, методичною, довідковою, науково-популярною літературою, а також матеріалами про педагогів-новаторів і передовий педагогічний досвід; галузевими фаховими періодичними та продовжуваними виданнями згідно з тематико-психологічним планом комплектування; формують інформаційні ресурси з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства. Бібліотеки здійснюють облік, аналітико-синтетичне опрацювання надходжень та забезпечують довготривале зберігання бібліотечного фонду.

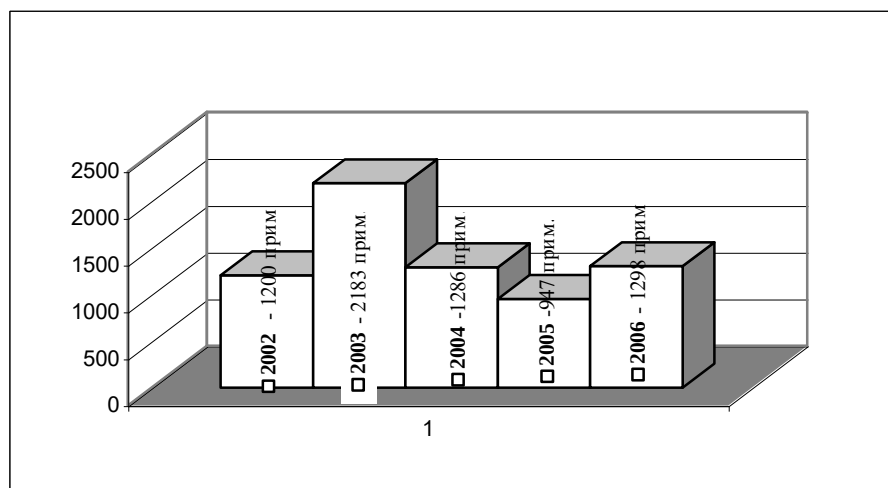
Станом на 01.01.2007 р. фонд ЛОНПБ налічував 421425 прим. документів, фонд МНПБ – 69192. Це переважно література з педагогіко – психологічних питань на традиційних носіях, а саме: документи з питань розвитку вітчизняної та світової науки, менеджменту й маркетингу в освіті, нових педагогічних технологій та інноваційних підходів до професійної підготовки педагогічних кадрів, науково-методична література на допомогу

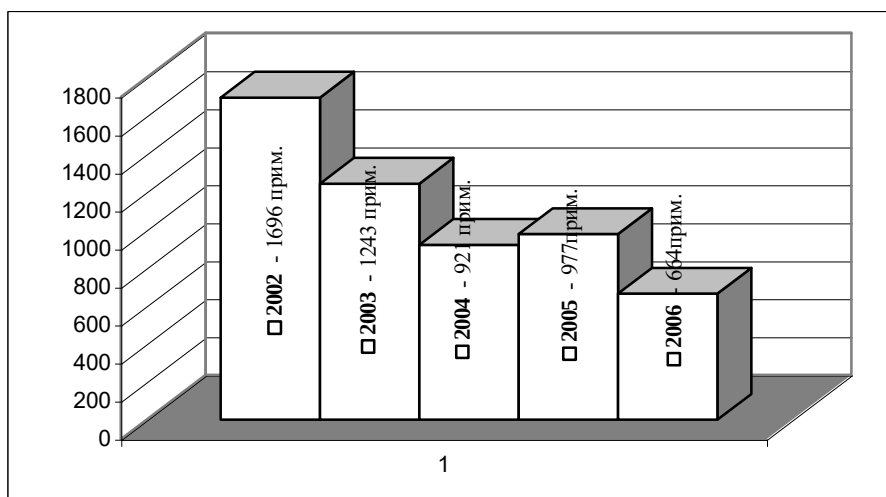
вчителям-предметникам, матеріали про педагогів-новаторів, документи з питань бібліотекознавства та бібліографознавства. З 2003 року до фондів бібліотек почали надходити документи на електронних носіях. Впродовж звітного періоду МНПБ отримала 118 прим. електронних документів, ЛОНПБ – 8 прим.

Аналізуючи динаміку росту фонду, починаючи з 2002 року, можна зробити висновок, що процес надходження нових документів до ЛОНПБ та МНПБ не є стабільним (діаграми 1,2), що обумовлено низкою причин: незначним бюджетним фінансуванням, зростанням цін на видавничу продукцію, проведенням тендерів на закупівлю нових видань, відсутністю на місцевому рівні нормативних документів, які гарантують надходження обов'язкового безоплатного примірника регіональних та місцевих видавництв до фондів бібліотек тощо.

Діаграма 1.

Надходження документів до фонду ЛОНПБ у 2002-2006 рр.

Надходження документів до фонду МНПБ у 2002-2006 рр.

Аналіз джерел комплектування фондів бібліотек показав, що ЛОНПБ поповнює свій фонд в основному за рахунок бюджетних коштів. Але нестабільність фінансування бібліотеки призвела до зменшення у 2006 р. майже удвічі кількості нових надходжень (1980 прим.) порівняно з 2002 р. (3500 прим.). Також до фонду щорічно надходять документи з обмінно-резервних фондів (4961), зокрема й ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського; видання, які повертають читачі взамін загублених (50 прим.) і дарунки користувачів бібліотеки (130 прим.)

МНПБ також отримує бюджетні кошти на придбання нових видань до свого фонду. Однак, кількість асигнувань щорічно зменшується, про що свідчить кількість придбаних видань: у 2002 р. придбано 3530 прим., а у 2006 р. – 1930 прим. З огляду на це, бібліотека використовує для поповнення своїх фондів й інші джерела: подарунки авторів, установ (964 прим.), видання взамін загублених (215 прим.). У звітних матеріалах відсутні відомості про надходження документів з інших джерел, зокрема обмінно-резервних фондів, хоча ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського майже щороку передає значну кількість літератури до МНПБ.

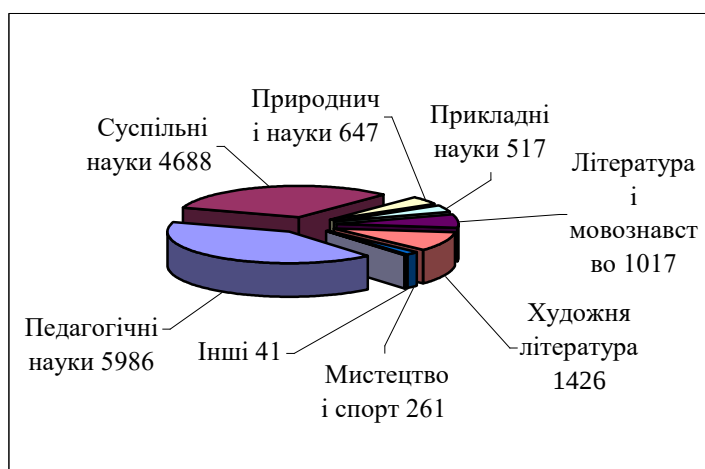
Аналіз нових надходжень літератури за видами документів показав, що значна частина нових надходжень – це книги і брошури: у ЛОНПБ 56%, у МНПБ – 22,4%. Періодичні видання займають друге місце: у ЛОНПБ – 3,4%, у МНПБ – 7,7%. Впродовж звітного періоду ЛОНПБ збільшила передплату

періодичних видань з 56 назв (у 2002 р.) до 135 назв (у 2006 р.). Кількість назв періодичних видань у МНПБ порівняно з 2002 р. (374 назви) у 2006 р. зменшилася до 209 назв. Крім зазначених вище видів документів, до фонду ЛОНПБ надходять також автореферати дисертацій (606 документів).

Аналіз нових надходжень за галузями знань виявив, що впродовж 2002-2006 рр. ЛОНПБ при формуванні інформаційного ресурсу надавала перевагу психолого-педагогічним (8216 прим.) та суспільним наукам (2617 прим.). Також до фонду надійшла значна кількість художньої літератури (5118 прим.) та літератури з мовознавства (2099 прим.). Незначний відсоток склали документи з природничих (901 прим.), прикладних наук (152 прим.), мистецтва і спорту (283 прим.), бібліотекознавства та інформаційної діяльності (179 прим.).

Діаграма 3.

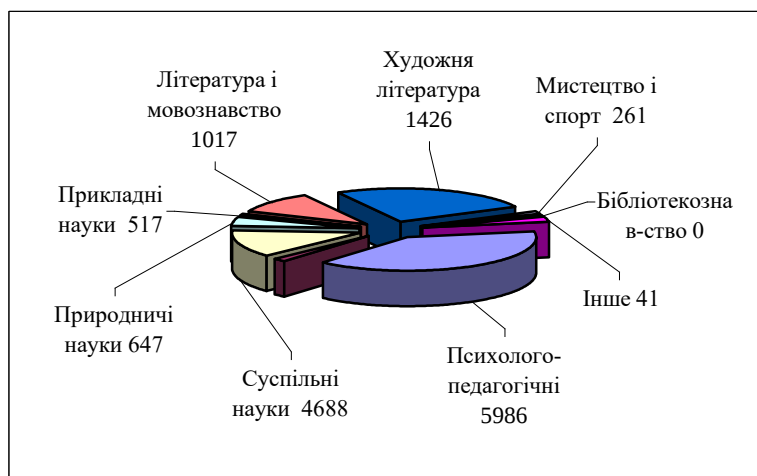
Розподіл нових надходжень до фонду ЛОНПБ за галузями знань

МНПБ при комплектуванні фонду у 2002-2006 рр. надавала перевагу документам з психолого-педагогічних (5986 прим.) та суспільних наук (4688 прим.), художньої літератури (1426 прим.), мовознавства (1017 прим.), природничих наук (647 прим.) та мистецтва і спорту (261 прим.).

Викликає стурбованість відсутність інформації про нові надходження літератури з питань бібліотекознавства, адже МНПБ, як методичний центр, повинна отримувати таку літературу.

**Розподіл нових надходжень до фонду МНПБ
за галузями знань**

Детальний аналіз цифрових показників нових надходжень документів у фонди ЛОНПБ та МНПБ дозволив визначити відсоток оновлення фондів цих книгозбірень. Так, у МНПБ він становив у 2002 р. 5,6%, а у 2006 р. зменшився до 3%, причиною чого є нестабільність фінансування на придбання нових документів. Хоча у ЛОНПБ показник оновлення бібліотечного фонду, порівняно із 2002 р. (0,6%), збільшився у 2006 р. до 0,9%, але цього також недостатньо для якісного рівня бібліотечно-інформаційного забезпечення освітян.

З метою запобігання збільшенню пасивної частини бібліотечних фондів співробітники ЛОНПБ та МНПБ протягом досліджуваного періоду вивчали та перевіряли свої фонди, результатом чого стало вилучення непрофільних, застарілих, зношених та маловикористовуваних документів. Так, ЛОНПБ протягом 2002-2006 рр. вилучила із своїх фондів 5178 примірників, МНПБ – 9361. Ці заходи позитивно вплинули на підвищення рівня ефективності використання фондів ЛОНПБ та МНПБ, про що свідчить показник обертаності фондів, який протягом цих років у середньому становив: в МНПБ – 2,2 рази, ЛОНПБ – 0,3 рази. Якщо порівнювати з рекомендованим показником обертаності фондів, яким вважається 1, то можна зробити висновок, що у ЛОНПБ фонд використовується недостатньо активно, і що збереження таких темпів може призвести до подальшого падіння інтенсифікації його

використання та збільшення незадоволених запитів користувачів. Тому бібліотекам необхідно постійно проводити заходи з популяризації фондів серед широких кіл освітян. ДНПБ України ім.. В.О.Сухомлинського також рекомендує ЛОНПБ та МНПБ дослідити динаміку складу і використання своїх фондів. Проведений аналіз надасть можливість: встановити ступень відповідності фондів інформаційним потребам користувачів, уточнити та відкоригувати репертуар галузевих документів, обґрунтувати критерії вторинного відбору і перерозподілу непрофільних, маловикористовуваних видань, розробити стратегію комплектування фондів та визначити шляхи підвищення ефективності їх використання. ЛОНПБ та МНПБ повинні приділяти особливу увагу оновленню фондів, зокрема саме їх ядру, яке складається з документів з психолого-педагогічних питань що забезпечують інформаційну базу вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики. З метою актуалізації процесів обліку бібліотечних фондів бібліотекам пропонується використати у своїй роботі модель книги сумарного обліку розробленої ДНПБ України ім.. В.О.Сухомлинського.

Здійснений аналіз дав підстави зробити наступні висновки, що органи управління освітою, яким підпорядковуються дані бібліотеки, повинні збільшити бюджетне фінансування на повноцінне і якісне формування і збереження їх фондів ЛОНПБ та МНПБ, сприяти отриманню цими бібліотеками обов'язкового примірника регіональних фахових видань.

Бібліотечно-інформаційне та довідково-бібліографічне обслуговування

Впродовж 2002-2006 рр. основними напрямками роботи бібліотек з бібліотечно-інформаційного та довідково-бібліографічного забезпечення фахівців освітянської галузі були: надання у користування документно-інформаційних ресурсів, організація доступу до світових інформаційних ресурсів, поширення інформації з педагогіко-психологічних питань шляхом підготовки бібліографічних, інформаційних матеріалів, створення тематичних та фактографічних БД, ведення традиційних та електронних каталогів.

Аналіз динаміки кількості користувачів за єдиною реєстраційною картотекою у ЛОНПБ та МНПБ впродовж 2002–2006 рр. показав, що у ЛОНПБ цей показник впродовж останніх чотирьох років має тенденцію до збільшення, хоча й не досяг рівня показника 2002 р. (табл. 1). У МНПБ цей показник зменшився майже у 2 рази, водночас зросла кількість віртуальних користувачів, які відвідують сайт бібліотеки і користуються її електронним ресурсом.

Таблиця 1.

Кількість користувачів впродовж 2002-2006 рр.

Назва бібліотеки	2002 р.	2003 р.	2004 р.	2005 р.	2006 р.
ЛОНПБ	6327	5779	6179	6240	6290
МНПБ	7202	8214	3605	4003	4000

Домінуючими категоріями користувачів в обох книгозбірнях є студенти (у середньому 45%) і вчителі шкіл (31%). Значно меншу частину складають викладачі ВНЗ (5,3%) та бібліотекарі (2%), решта користувачів – науковці й аспіранти, викладачі ПТНЗ, вихователі дитячих садків та ін. Занепокоєння викликає пасивна позиція обох бібліотек щодо залучення науковців та аспірантів; ця категорія користувачів складає у середньому 0,2%.

Аналіз кількості відвідувань у бібліотеках виявив, що у 2006 р. у ЛОНПБ порівняно з 2002 р. кількість відвідувань збільшилась в 1,1 рази, а у МНПБ – в 1,2 рази. Крім того, МНПБ завдяки впровадженню інформаційно-комунікаційних технологій та відкриттю сайту бібліотеки з 2004 р. розпочала облік віртуальних відвідувань, кількість яких порівняно з 2004 р. (10322 відвідування) у 2006 р. збільшилася до 18356 відвідувань.

Впродовж 2002-2006 рр. користувачам ЛОНПБ та МНПБ було видано 1523154 документи, з них 65% – видання психолого-педагогічної тематики. На жаль, зазначені бібліотеки не достатньо активно задовольняють читацькі потреби через МБА. Наприклад, МНПБ в середньому щорічно обслуговує лише п'ять абонентів, у результаті чого впродовж звітнього періоду було видано

84 документи, а отримано з інших бібліотек – 32 документи. А ЛОНПБ взагалі не видає і не отримує документи за МБА.

З метою якісного інформаційно-бібліографічного обслуговування у бібліотеках діє система каталогів і картотек, яка всебічно розкриває їхні фонди.

Довідково-пошуковий апарат бібліотек складається з абеткового і систематичного каталогу та картотек. На сьогодні абеткові каталоги (у традиційній формі) ЛОНПБ це – 232003 карток; у МНПБ – 50464. Обсяги систематичних каталогів – 22866 та 47808 карток відповідно. Особливе місце у бібліотеках займають систематичні педагогічні картотеки. Унікальною є картотека ЛОНПБ, яка існує з 1950 року, і не має аналогів в Україні. Картотека містить інформацію педагогічної тематики як з книжок, так і з періодичних видань. Інформація систематизована так, що нею легко користуватись як науковцям, так і вчителям чи студентам. Бібліотеками також ведуться тематичні картотеки з актуальних питань: «Профільне навчання», «Сільська школа: проблеми і перспективи», «Інтеграція дітей з особливими потребами у загальноосвітні навчальні заклади», «Обдарована дитина» тощо. Завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій бібліотеками розпочата робота по створенню електронних каталогів до своїх фондів.

Фахівці бібліотек використовували різні форми й методи інформаційно-бібліографічної роботи, застосовуючи диференційований підхід до забезпечення фахових потреб користувачів.

Упродовж п'ятиріччя одним із основних завдань для ЛОНПБ та МНПБ, як галузевих інформаційних центрів, була діяльність зі створення власних інформаційно-бібліографічних ресурсів. Бібліотеки готували вторинні джерела інформації – бібліографічні покажчики, рекомендаційні списки, списки нових надходжень літератури, інформаційні письмові огляди літератури для вчителів-предметників тощо. Тематика підготовлених бібліографічних видань відповідала актуальним питанням розвитку сучасної освіти. Прикладом є бібліографічні покажчики видані впродовж 2002 - 2006 р.р. ЛОНПБ: «Проблеми сучасного шкільного підручника» (2002 р.), «Інтеграція у вищій школі» (2003 р.), «Запровадження та функціонування української мови в

загальноосвітніх закладах» (2004 р.), «Особистісно-орієнтовні технології навчання» (2005 р.). Бібліотекою також підготовлені бібліографічні покажчики присвячені ювілейним датам видатних діячів : «Януш Корчак: до 126-річчя від дня народження видатного педагога» (2003р.), «Іван Франко – до 150-річчя від дня народження» (2006 р.). Бібліотека приділяє значну увагу підготовці рекомендаційних списків літератури з актуальних психолого – педагогічних питань таких, як: «Обдарована дитина», «Вища освіта як детектор інноваційного розвитку суспільства та інтеграція безпеки в Європейське співтовариство», «Активні та інтерактивні методи навчання», «Розвиток виховання» тощо. Позитивним в її діяльності є і те, що вона надає значну інформаційну підтримку вчителям-предметникам. Для яких щоквартально готуються анотовані огляди літератури за такими серіями: «Методика викладання української мови», «Методика викладання української літератури», «Методика викладання зарубіжної літератури», «Методика викладання географії», «Методика викладання біології», «Методика викладання хімії».

Щоквартально бібліотекою укладаються інформаційні списки «Нові надходження літератури до ЛОНПБ» та «Списки авторефератів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук». Щомісячно фахівці ЛОНПБ передають списки «Рекомендуємо прочитати» для включення їх у «Інформаційний вісник» Головного управління освіти і науки. Кожного року ЛОНПБ видає методичний посібник «Основні знаменні і пам'ятні дати», в якому подається тематика книжково-журнальних виставок до цих дат. Для надання допомоги освітянським установам в організації культурно-просвітницьких заходів фахівці бібліотеки розробляють сценарії для їх проведення «Світ ловив мене, та не піймав»: до 280 річниці від дня народження П. Сковороди», «Пане Львово, дозвольте Вам зізнатися в любові – до дня Львова», «Дев'ята Січ» (сценарій козацького свята гри); «Трагедія розтерзаної національної душі» – до 110-річниці від дня народження Т. Осьмачки тощо. Вище згадана робота ЛОНПБ отримала високу оцінку саме шкільних бібліотекарів, які постійно використовують дані розробки у своїй діяльності. За

п'ять років бібліотекою видано 6 бібліографічних покажчиків, понад 40 рекомендаційних списків літератури, 15 методичних матеріалів, 20 сценаріїв.

На думку фахівців ЛОНПБ, укладання бібліографічних покажчиків інформаційних та рекомендаційних списків літератури конкретної тематики сприяє підвищенню професійного рівня освітян регіону і значною мірою поновлює галузеву систему вторинних документів з психолого-педагогічних питань.

Аналіз діяльності МНПБ у цьому ж напрямі свідчить, що увага її фахівців також значною мірою зосереджується на підготовці бібліографічної продукції спрямованої на інформаційну підтримку педагогічної освіти, науки і практики.

Протягом п'ятиріччя бібліотека підготувала і видала значну кількість бібліографічних покажчиків. Серед них «Нові педагогічні технології» (2002 р.), «Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті», вип. 2, вип. 3, вип. 4 (2003–2005 рр.), «Обдаровані діти: від теорії до вирішення проблеми» (2003 р.), «Шлях української педагогіки», вип. 8, вип. 9 (2004–2005 р.), «Формування культури управлінської діяльності», вип. 4, вип. 5 (2004–2005 рр.), «Профільне навчання» (2004 р.), «Компетентність особистості – мета сучасної школи» (2005 р.), «Педагогічний аналіз, діагностика та моніторинг в освіті» (2005 р.), «Управлінська підтримка зростання професійної майстерності педагога» (2005 р.), «Національне виховання» (2006 р.), «Педагогічна майстерність вчителя» (2006 р.), «Стратегія успішного уроку» (2005 р.), «Метод проектів у контексті сучасної освіти» (2006 р.) тощо.

Актуальним для МНПБ є підготовка рекомендаційних списків тематики яких відповідає основним напрямкам розвитку національної освіти. . Впродовж 2002-2006 рр. бібліотекою укладено 15 рекомендаційних списків, серед яких: «Інтегрована система навчання», «Громадянська освіта: проблеми і перспективи впровадження», «Мотивація навчання», «Інтерактивні методи навчання», цикл рекомендаційних списків до відзначення ювілеїв визначних українців: «В. Липинський», «С. Єфремов», «О. Захаренко», «Аркасів вічний слід над гордістю нащадків...» тощо. Фахівцями бібліотеки також традиційно готуються списки «Нові надходження до фонду МНПБ», буклети, пам'ятки.

Гордістю бібліотеки є інформаційний бюлетень «Освітянин», який успішно виконує свою просвітницьку функцію і широко відомий на Миколаївщині та за її межами.

Позитивно оцінюючи діяльність ЛОНПБ та МНПБ у підготовці бібліографічної продукції, слід зауважити, що ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського не має у своєму фонді всіх вищезгаданих видань. Тільки МНПБ надсилає їх у повному обсязі до відділу наукового і прикладного бібліотекознавства, де формується бібліотекознавчий ресурс освітянських книгозбірень.

Головною перешкодою для виходу друкованої продукції бібліотек є відсутність власних поліграфічних баз та брак коштів на їх видання.

Змінити ситуацію дозволяє упровадження в практику роботи ЛОНПБ та МНПБ інформаційно-комунікаційних технологій. Розміщуючи на своїх веб-сайтах підготовлені документи, бібліотеки завдяки віддаленому доступу надають можливість використання їх широким колом освітян.

Обидві бібліотеки приділяють значну увагу бібліографічному обслуговуванню користувачів. ЛОНПБ кожного року у середньому надає біля 9625 усних і письмових довідок, МНПБ біля 478 довідок на рік. На думку фахівців бібліотек, однією з основних форм, яка покращує бібліотечну роботу є широке використання наочності, тобто книжково-журнальних виставок. Бібліотеки готують тематичні книжкові виставки та виставки нових надходжень. Протягом цього періоду бібліотеками організовано 215 тематичних виставок і біля 90 виставок нових надходжень.

Як зазначають фахівці бібліотек, користувалися попитом наступні тематичні виставки: «Педагогічні бібліотеки – освітянам» (видання ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського), «Нові інформаційні ресурси – шлях до вашого успіху» (видання МНПБ), «Джерела педагогічної творчості» (видання освітян Миколаївщини), «Освіта у третьому тисячолітті», «Любіть Україну», «Джерела педагогічної творчості», «Сторінки історії України», «Видатні педагоги», «Видатні жінки України», «Історичні особи України» та інші. У

ЛОНПБ функціонує постійно діюча виставка, присвячена пам'яті А. Шептицького «Я буду за вас молитися».

Постійно діючі виставки нових надходжень літератури сприяють розкриттю і популяризації фондів даних бібліотек. З метою залучення більшої кількості користувачів у книгозбірнях влаштовують презентації нових педагогічних видань, репрезентують перегляд літератури з нових педагогічних технологій, проводять огляди нових надходжень літератури з методики викладання окремих предметів. На базі бібліотек відбуваються круглі столи, дискусії, зустрічі, засідання клубів за інтересами тощо. На особливу увагу заслуговують студія «Подіум », літературно-філософський клуб «Перспектива», що працюють у МНПБ. Вони згуртовують в єдине коло навколо бібліотеки митців, наукову еліту міста, викладачів вищих навчальних закладів, людей, яким не байдужі проблеми розвитку освіти і культури.

Бібліотеки систематично проводять Дні інформації та Дні фахівця, на яких освітяни мають можливість ознайомитись з потрібною інформацією, отримати нові ідеї, обмінятись досвідом з колегами, підвищити свій професійний рівень.

За звітний період бібліотеками проведено 50 Днів інформації та 49 Днів фахівця (у ЛОНПБ – 30 ДІ, 9 ДФ; у МНПБ – 20 ДІ, 40 ДФ).

У бібліотеках створено систему інформаційного обслуговування, зорієнтовану на індивідуальне та групове інформування освітян регіону, області, міста. Завдяки чому здійснюється інформаційне забезпечення освітніх державних та регіональних програм.

Проаналізувавши діяльність бібліотек у цих аспектах, можна зазначити, що пріоритетними завданнями на сьогодні для них повинні бути популяризація бібліотечно-бібліографічних знань, удосконалення довідково-пошукового апарату бібліотек, підготовка вторинних джерел інформації, підвищення якості бібліографічного та довідково-інформаційного обслуговування користувачів, упровадження сучасних інформаційних технологій. Бібліотекам також необхідно приєднатись до формування галузевого сегменту реферативної інформації підготовку якої вперше започаткувала ДНПБ України ім..

В.О.Сухомлинського. Налагодженню у ЛОНПБ та МНПБ оптимально діючого механізму інформаційно-бібліотечного забезпечення педагогічної науки, освіти і практики також сприятиме запозичення досвіду роботи ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського зі створення «Системи науково – інформаційного забезпечення освітянської галузі України» [2]. Організуючі свою діяльність у відповідності до даної системи дозволить ЛОНПБ та МНПБ розширити репертуар та поглибити тематику власних інформаційно – бібліографічних ресурсів підготовка яких в значній мірі забезпечує оперативне і якісне задоволення фахових інформаційних потреб освітян області, міста.

Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій

Сьогодні перед ЛОНПБ та МНПБ поставлені завдання кардинально вдосконалити інформаційне забезпечення освітян, досягти якісно нового рівня їхнього обслуговування. Вирішити ці завдання можливо тільки завдяки упровадженню в діяльність книгозбірень інформаційно-комунікаційних технологій. Нові інформаційні технології сприяють розкриттю змісту наявних у бібліотеках інформаційних ресурсів, що значною мірою спрощує пошук та скорочує час для одержання необхідної інформації.

Першою на шлях комп'ютеризації стала МНПБ. У 1999 р. в бібліотеці з'явився перший комп'ютер і доступ до Інтернет. У 2001 р. бібліотека, взявши участь у конкурсі американської програми IREX/IATR в Україні отримала грант на відкриття на її базі Інтернет-центру. Шляхом об'єднання існуючих в бібліотеці персональних комп'ютерів (ПК), яких сьогодні налічується вже 14, та комп'ютерної техніки Інтернет-центру була створена локальна мережа бібліотеки, що сприяє роботі книгозбірні в сучасних умовах. Бібліотекою придбана і впроваджена в практику роботи автоматизована бібліотечно-інформаційна система (АБІС) ІРБІС. З її впровадженням стало можливим створення електронного каталогу. Для прискорення процесу конверсії карткового каталогу реорганізували структуру бібліотеки. У 2004 р. відділ абонементу бібліотеки було перетворено у відділ створення і використання електронних ресурсів. На сьогодні відділом проведена велика робота: станом на

початок 2007 року в електронний варіант конвертовано понад 70% фонду. Паралельно з створенням електронного каталогу книжкового фонду проводиться й конверсія СКС. Спочатку, з 2003 року, в електронну базу даних «Реєстраційно-аналітична картотека» вводилися матеріали тільки з таких питань, як «Управління освітою», «ІКТ в освіті» та «Шкільні бібліотеки». На кінець 2006 року в цій базі налічувалось 21 тис. записів.

Сьогодні аналітичному опису в електронній формі підлягає біля 32% періодичних видань, які передплачує бібліотека. Останні два роки ця робота ведеться на корпоративних засадах з провідними бібліотеками міста.

Новим напрямом роботи бібліотеки стала її просвітницька діяльність серед педагогів з впровадження інформаційних технологій і можливостей Інтернету. Бібліотечні проекти «Підвищення інформаційної культури педагогів» та «Науково-педагогічні бібліотеки – шкільним» вже дали вагомі результати. В межах цих проектів за три роки їх втілення (2004–2006 рр.) понад 600 фахівців (педагоги, бібліотекарі) опанували навички роботи на ПК, користування Інтернетом, використання у своїй роботі АБІС ІРБІС для шкільних бібліотек.

З відкриттям у МНПБ Інтернет-центру змінилося ставлення освітян до бібліотеки, яка почала надавати нові, осучаснені послуги. Так, для вчителів фізики, математики, географії, природознавства з метою поглиблення їхніх професійних знань запропоновано відвідування сайтів, присвячених предметам шкільного циклу та робота з ними.

Ще однією актуальною послугою Інтернет-центру стала послуга з організації Інтернет-подорожей по «предметних» сайтах та сайтах з професійної самоосвіти вчителів для методоб'єднань учителів-предметників науково-методичного центру з освіти при міському управлінні освіти. З метою полегшення цієї роботи у бібліотеці створена картотека електронних адрес («htth@e-mail»), два стенди: «Інтернет плюс освіта», «Інформаційно-комп'ютерні технології в освіті». У перспективі бібліотека планує створити на своїй базі централізовану мультимедіатеку для освітян міста, де буде

концентруватися уся інформація про гіперактивні методи навчання та виховання.

Як методичний центр МНПБ виступає ініціатором створення у кожній ЗОШ м. Миколаєва та Миколаївської області на базі шкільної бібліотеки сучасних бібліотечно-інформаційних центрів. Також бібліотека планує в подальшому налагоджувати Інтернет-зв'язки з усіма бібліотеками освітянської мережі. Це стане можливим завдяки широкому представленню сайтів освітянських бібліотек в мережі Інтернет.

Своє представництво в Інтернет МНПБ розпочала 2000 р., створивши власний сайт, який щоденно відвідують 80–170 користувачів. На сайті представлена інформація про бібліотеку, її ресурси та послуги, демонструються нові періодичні видання, висвітлюються події бібліотечного життя тощо. Бібліотека також розміщує повні тексти своїх видань, актуальні для освітян. Сайт постійно оновлюється, щорічно ним користуються понад 15 тис. чоловік.

Інша ситуація з впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій склалася у ЛОНПБ, для якої – це один з пріоритетних, але й проблемних напрямів діяльності.

На сьогодні бібліотека має 7 комп'ютерів, об'єднаних у локальну комп'ютерну мережу та підключених до Інтернету, завдяки чому вона надає своїм користувачам доступ до віддалених джерел інформації у глобальній мережі. Власними силами ЛОНПБ розробила АБІС «Бібліотека», з якої у 2003 р. розпочалося створення електронного каталогу. Станом на 1 травня 2006 р. створено 5 473 записів. Позитивним є відкриття власної Інтернет-сторінки ЛОНПБ, яка систематично поповнюється інформаційними матеріалами, підготовленими її фахівцями. Новою формою інформаційного забезпечення освітян регіону стало розповсюдження засобами електронної пошти рекомендаційних списків, методичних матеріалів, сценаріїв та інших матеріалів. Бібліотекою планується створення індивідуальних автоматизованих робочих місць для користувачів з виходом у Інтернет. Головною причиною, яка заважає впровадженню сучасних технологій в роботу ЛОНПБ, є відсутність

достатньої кількості фахівців із знанням інформаційно-комунікативних технологій.

Впроваджуючи у свою діяльність сучасні інформаційні технології, ЛОНПБ та МНПБ повинні приділяти особливе значення проблемі взаємодії з ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського та провідними бібліотеками освітянської мережі. ЛОНПБ та МНПБ необхідно активізувати роботу по формуванню електронних ресурсів з психолого-педагогічних питань та їхню інтеграцію у загальнодержавне екстранет-середовище бібліотек, наукових та освітніх установ України. У перспективі данні бібліотеки мають приєднатись до створення корпоративного електронного каталогу на базі ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського. Тільки завдяки об'єднанню власних інформаційних ресурсів з ресурсами інших освітянських книгозбірень та зкоординованості цих дій, вони зможуть стати повноцінною частиною єдиного інформаційного освітянського простору нашої держави.

Науково-методична діяльність

ЛОНПБ та МНПБ належать до спеціальних науково-педагогічних бібліотек., але не мають наукового статусу і тому не проводять власних наукових досліджень. Наукова робота не відображена в планово-звітних документах, хоча окремі напрями роботи бібліотек мають наукове спрямування. ЛОНПБ та МНПБ брали участь у двох наукових проектах ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського «Створення, становлення та розвиток мережі освітянських бібліотек України Х-XX ст.» та «Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України». Втілення результатів НДР в практику роботи ЛОНПБ та МНПБ сприяє оптимізації їхньої діяльності щодо інформаційного забезпечення освітян області і міста. Важливою складовою діяльності книгозбірень є науково-методична робота. Відповідно до «Положення про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України» ЛОНПБ та МНПБ визначені як методичні центри для освітянських бібліотек різних типів і видів.

ЛОНПБ здійснює науково-методичне забезпечення освітянських бібліотек міста Львова та Львівської області, МНПБ – освітянських бібліотек м. Миколаєва, але на сьогодні вона фактично виконує функції обласної науково-педагогічної бібліотеки.

ЛОНПБ та МНПБ працюють у тісній взаємодії з головним координаційним центром мережі освітянських бібліотек – ДНПБ України імені В. О. Сухомлинського.

На сьогодні науково-методична діяльність обох книгозбірень спрямована, в основному, на роботу з шкільними бібліотеками.

Вагомий досвід роботи з шкільними бібліотеками має МНПБ, яка займається аналізом діяльності шкільних бібліотек, готує документи на засідання Міської ради при держадміністрації, для обласного та міського управління освіти; представляє інтереси шкільних бібліотек в обласній бібліотечній асоціації; накопичує бази даних шкільних бібліотек, що дозволяє надавати індивідуальні та групові консультації з усіх напрямів діяльності бібліотек; бере участь у семінарах, курсах підвищення кваліфікації при ІППО, проводить заходи для шкільних бібліотек з метою ознайомлення з новими публікаціями та літературою, з досвідом роботи шкільних бібліотек близького та далекого зарубіжжя.

Окремо слід відзначити роботу МНПБ із впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в діяльність шкільних бібліотек та навчання їхніх працівників комп'ютерної грамотності. За ініціативи бібліотеки на розгляд колегії управління освітою Миколаївського міськвиконкому було винесено питання створення і використання технічної бази шкільних бібліотек міста для виходу і роботи в Інтернеті. Також на засіданнях міськради і депутатської групи з освіти обговорювалися проблеми матеріально-технічного оснащення шкільних бібліотек.

На базі МНПБ систематично проводяться семінари-практикуми для бібліотек ЗНЗ. Головною метою їх проведення є навчання шкільних бібліотекарів використанню у своїй роботі ІКТ. Своєчасною була розробка та реалізація МНПБ програми «Науково-педагогічна бібліотека – шкільним». На

базі Інтернет-центру в межах цієї програми шкільні бібліотекарі отримали знання користувача ПК та Інтернету, набули навичок роботи в АБІС «ІРБІС». Бібліотекою проводились тренінги для шкільних бібліотек «Освіта через Інтернет» за участю членів Британської ради. Разом з міськими управліннями освіти МНПБ провела семінар для бібліотекарів ЗНЗ «Нова місія шкільної бібліотеки». Актуальними і важливими заходами для шкільних бібліотек були презентація веб-сторінок цих бібліотек на огляді-конкурсі «Шкільна бібліотека третього тисячоліття», організованого за ініціативою МНПБ. Завдяки проведенню конкурсу в 11 бібліотеках ЗНЗ було встановлено 16 комп'ютерів, 6 із них підключено до Інтернету, в багатьох бібліотеках поліпшились умови роботи як для читачів, так і для бібліотекарів.

Нині головним завданням, над яким працює бібліотека, є створення локальної мережі загальноосвітніх навчальних закладів «Шкільний Інтернет» з центром у МНПБ.

ЛОНПБ здійснює науково-методичне забезпечення шкільних бібліотек м. Львова та Львівської обл. Бібліотека проводить семінари для районних методистів з бібліотечної роботи та шкільних бібліотекарів, готує рекомендаційні списки («Інструктивно-методичні матеріали, які регламентують діяльність шкільних бібліотек», «Інформативно-правові акти з питань бібліотечної діяльності») тощо.

Фахівцями ЛОНПБ у 2004 році підготовлено два методичних посібника «Функції шкільної бібліотеки в сучасних умовах» та «Бібліотечно-бібліографічні знання – школярам». Працівники ЛОНПБ залучені до проведення лекцій з бібліотечно-бібліографічної тематики для шкільних бібліотекарів, що підвищують кваліфікацію на курсах у ІППО.

Аналіз діяльності ЛОНПБ та МНПБ щодо науково-методичного забезпечення освітянських бібліотек показав, що ці книгозбірні в основному працюють з шкільними бібліотеками. На сьогодні сектор їхнього методичного впливу повинен збільшитись за рахунок охоплення освітянських бібліотек інших видів, зокрема бібліотек Львівського та Миколаївського обласних ІППО,

бібліотек ВНЗ III–IV р. а. педагогічного та інженерно-педагогічного профілю, ПТНЗ, методичних кабінетів, позашкільних закладів освіти.

Удосконалення науково-методичної діяльності ЛОНПБ та МНПБ дозволить вирішити на місцевому рівні низку питань, які сприятимуть в цілому розвитку бібліотек освітянської мережі.

Кадрове забезпечення

Розглядаючи кадровий склад ЛОНПБ та МНПБ, необхідно звернути увагу на те, що у будь-якій бібліотеці широта та якість бібліотечного обслуговування залежить від стабільності кадрових ресурсів і від стажу роботи членів її колективу.

На 01.01.2007 р. кількість штатних одиниць ЛОНПБ становила 37, МНПБ – 16. Аналізуючи ці показники можна зазначити, що більша частина фахівців має стаж роботи у бібліотеках понад 20 років. У ЛОНПБ з 37 працюючих фахівців 16 має стаж понад 20 років, у МНПБ такий стаж мають майже всі співробітники. Аналіз кадрового складу за рівнем освіти свідчить, що у МНПБ з 16 фахівців 11 мають вищу спеціальну освіту і 2 – середню спеціальну освіту. У ЛОНПБ більша частина колективу не має спеціальної освіти. З 37 працюючих тільки 6 фахівців мають спеціальну бібліотечну освіту, інші фахівці з вищою педагогічною (19) та іншою освітою. Така ситуація у кадровому забезпеченні ЛОНПБ ускладнює виконання завдань, які стоять перед бібліотекою на сучасному етапі.

На сьогодні головними завданнями для освітянських бібліотек, і зокрема ЛОНПБ і МНПБ є розширення їхніх функцій відповідно до розвитку національної освіти і науки. Бібліотеки повинні стати сучасними галузевими інформаційними центрами, які виконують важливі завдання щодо забезпечення вільного і необмеженого доступу до інформації освітян регіону, області, міста. Разом з розширенням функцій, які виконують бібліотеки, повинна змінюватись і роль самих бібліотекарів освітянських книгозбірень. Вони вже виконують функції інформаційних спеціалістів, навігаторів в океані інформації. Тому саме якість кадрового забезпечення бібліотек має великий вплив на подальший їхній

розвиток. На нашу думку, за відсутності державної політики підготовки фахівців з спеціальною бібліотечною освітою необхідно активізувати роботу з підвищення кваліфікації працюючих у бібліотеках кадрів. Підвищення кваліфікації і самоосвіти співробітників бібліотек ЛОНПБ і МНПБ повинно зайняти важливе місце в концепції кадрової політики кожної з бібліотек.

Спираючись на інформацію, яку подали бібліотеки щодо підвищення кваліфікації своїх співробітників, не можна зробити належних висновків про форми і методи, які вони використовують у цьому напрямку.

Цифрові показники свідчать про те, що тільки два працівники ЛОНПБ підвищували свою кваліфікацію у 2002 році на базі Інституту післядипломної освіти Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Працівники МНПБ мали можливість підвищувати свій професійний рівень на місцях завдяки з домовленістю керівництва бібліотеки з представниками Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Завдяки цьому у 2003 всі працівники взяли участь у навчанні. У 2005–2006 рр. 8 працівників МНПБ підвищили свій професійний рівень. Очевидно, що директори ЛОНПБ та МНПБ, піклуючись про фаховий рівень свої підлеглих, використовують таку можливість, як направлення їх на навчання до закладів післядипломної освіти інших відомств. Це обумовлено тим, що у системі МОН України не має курсів підвищення кваліфікації для бібліотечних працівників спеціальних педагогічних книгозбірень.

Покращити ситуацію з підвищення кваліфікації кадрів сьогодні можливо тільки завдяки належній увазі до цієї проблеми керівників даних бібліотек. По-перше, необхідно приділяти особливу увагу придбанням та передплаті професійних видань. По-друге, організовувати для колективів бібліотек виробничі заняття у різних формах (ділові ігри, практичні заняття, майстер-класи тощо). Відповідний досвід роботи має МНПБ, яка приділяє особливу увагу таким формам роботи. По-третє, керівники бібліотек повинні сприяти участі своїх працівників у наукових конференціях, семінарах, нарадах, круглих столах, творчих відрядженнях.

Вирішити проблему підвищення кваліфікації працівників різних типів освітянських бібліотек можливо тільки завдяки створенню диференційованої системи безперервної бібліотечної освіти з використанням засобів традиційного та дистанційного навчання на основі спеціальних планів, навчальних програм, підготовлених спільними зусиллями МОН України, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського та ЦППО АПН України. Поки ця система не створена ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського пропонує ЛОНПБ та МНПБ направляти на стажування фахівців даних бібліотек до її структурних підрозділів.

Висновки

Результати дослідження діяльності ЛОНПБ та МНПБ у 2002–2007 рр. науковцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського дозволили розглянути основні напрями і пріоритети діяльності бібліотек; визначити позитивні зміни в їхній роботі, конкретизувати основні проблеми, окреслити перспективи їхньої діяльності.

Подальшому розвитку бібліотек сприятиме:

- 1) трансформація їх у сучасні бібліотечно-інформаційні центри, які будуть розвиватися як єдина інтегрована бібліотечно-інформаційна система і відповідатимуть світовим стандартам підтримки освіти і науки та утвердження інноваційної моделі її функціонування;
- 2) створення і використання корпоративних інформаційних ресурсів;
- 3) об'єднання зусиль ЛОНПБ та МНПБ щодо створення корпоративного електронного каталогу на базі ДНПБ України ім. В.О.Сухомлинського;
- 4) участь ЛОНПБ та МНПБ у підготовці галузевої реферативної інформації;
- 5) налагодження координаційних зв'язків з головною бібліотекою освітян – ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського та провідними бібліотеками освітянської мережі;
- 6) збільшення бюджетного фінансування на формування галузевих ресурсів цих бібліотек;
- 7) посилення методичних функцій МНПБ та ЛОНПБ, що сприятиме підвищенню професійної компетентності працівників освітянських

бібліотек, формуванню правової, економічної та корпоративної культури працівників бібліотек;

- 8) поновлення практики обміну досвідом роботи серед бібліотек освітянської мережі та освітянськими бібліотеками інших країн;
- 9) вирішення кадрових проблем на державному рівні.

Список використаної літератури

1. Рогова П. І. Педагогічні бібліотеки України (II пол. XIX ст.–20-ті рр. XX ст.): Дис... канд. іст. наук: 07.00.08 / П. І. Рогова; Нац. акад. наук України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2004. – 265 с.
2. Роскіна Т. І. Миколаївська науково-педагогічна бібліотека в освітньо-інформаційному просторі держави / Т. Роскіна // Історія освітянських бібліотек України : Наук. зб. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. - К. : Вирій, 2006. - С. 170-182. - Бібліогр.: 16 назв.
3. Роскіна Т. І. Роль освітянських бібліотек в інформаційному суспільстві / Т. І. Роскіна, К. О. Тимченко // Шкіл. б-ка плюс. – 2005. – Серп. (№15/16). – С. 11–13.
4. Сокольська Я. Б. Історія становлення та розвитку Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки / Я. Сокольська // Вісн. Кн. палати. – 2002. – №3. – С. 30–32. – Бібліогр.: 6 назв.
5. Сокольська Я. Б. Історія створення та розвитку Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки / Я. Сокольська // Історія освітянських бібліотек України : Наук. зб. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. - К. : Вирій, 2006. - С. 165-169. - Бібліогр.: 4 назв.
6. Хемчян І. І. Львівська обласна науково-педагогічна бібліотека / І. І. Хемчян, І. Й. Коваленко // Шкіл. світ. – 2000. – Листоп. (№21). – С. 11.

Примірний статут обласної науково - педагогічної бібліотеки

Загальні положення

1.1. Статут обласної науково-педагогічної бібліотеки (далі – Бібліотека) розроблений відповідно до чинного законодавства України і є документом, що регламентує її діяльність.

1.2. Бібліотека створена _____ (постанова, наказ № _____).

1.3. Управління Бібліотекою, в межах повноважень, згідно з рішенням обласної ради від „___” _____ здійснює управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

1.4. У своїй діяльності Бібліотека керується Конституцією України, законами України, іншими чинними нормативно-правовими актами у сфері освіти, науки, культури й бібліотечної справи, розпорядженнями управління освіти і науки обласної державної адміністрації, рекомендаціями Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського), цим Статутом, а також рішеннями Бібліотечно-інформаційної ради (БІР) при Президії Академії педагогічних наук України (АПН України). Бібліотека своєю діяльністю забезпечує реалізацію прав громадян на бібліотечне обслуговування, встановлене законом України „Про бібліотеки і бібліотечну справу”.

1.5. Бібліотека обслуговує наукові, науково-педагогічні установи та освітянські заклади різних форм власності, вчених, педагогів і психологів, докторантів та аспірантів, учителів, вихователів дошкільних та позашкільних закладів, студентів навчальних закладів I–IV рівнів акредитації, а також спеціалістів суміжних галузей, які за родом своєї діяльності потребують використання педагогічної, психологічної і навчально-методичної літератури. Користуватися послугами Бібліотеки мають право іноземні громадяни. Порядок обслуговування користувачів визначається “Правилами користування Бібліотекою”, які затверджуються директором Бібліотеки.

1.6. Діяльність Бібліотеки здійснюється на основі щорічних і перспективних планів роботи, які затверджуються відповідними органами управління освіти і науки області.

1.7. Бібліотека є складовою мережі освітянських бібліотек, які підпорядковані Міністерству освіти і науки України (МОН України) та АПН України.

1.8. Бібліотека здійснює науково-методичне керівництво галузевими книгозбірнями, перелік яких визначено „Положенням про мережу освітянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та АПН України”, затвердженим спільним наказом вищезазначених установ від 30. 05. 2003 р. № 334/31, а саме:

- бібліотекою обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;
- бібліотеками вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів;
- бібліотеками професійно-технічних навчальних закладів;
- бібліотеками загальноосвітніх навчальних закладів;
- бібліотеками позашкільних навчальних закладів.

1.9. Бібліотека координує і кооперує свою роботу з головним науково-методичним центром книгозбірень освітянської галузі України – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та іншими бібліотеками освітянської мережі.

1.10. Бібліотека є юридичною особою, має самостійний баланс, реєстраційні рахунки у відділеннях Державного казначейства України, круглу печатку зі своїм найменуванням та зображенням Державного Герба України, ідентифікаційним кодом, штампи і бланки.

1.11. Права юридичної особи Бібліотека набуває з моменту державної реєстрації Статуту, який затверджується рішенням Управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

1.12. Зміни до Статуту набувають чинності з моменту їх державної реєстрації.

1.13. У разі зміни форми власності або назви Бібліотеки її перереєстрація здійснюється у порядку, встановленому чинним законодавством України.

1.14. Юридична адреса: _____.

2. Мета, основні завдання та напрямки діяльності

2.1. Головною метою діяльності обласної науково-педагогічної бібліотеки є науково-інформаційне забезпечення педагогічної науки, освіти і практики.

2.2. Бібліотека сприяє підвищенню ефективності наукових досліджень у галузі педагогіки, психології, методик викладання навчальних предметів; упровадженню досягнень науки, техніки, впровадженню передового досвіду в практику роботи навчальних закладів, а також підвищенню професійного, духовного і культурного рівня педагогічних та науково-педагогічних кадрів, студентів та інших категорій користувачів.

2.3. Бібліотека забезпечує загальнодоступність бібліотечних фондів і безплатне надання основних видів бібліотечних послуг.

2.4. Як провідна книгозбірня освітянської мережі Бібліотека здійснює:

2.4.1. Формування галузевого інформаційного ресурсу з питань педагогіки і психології на всіх видах носіїв інформації:

- комплектує бібліотечний фонд вітчизняними (у т. ч. галузевими регіональними), зарубіжними опублікованими та неопублікованими документами галузевої тематики; науковою, навчальною, методичною, довідковою, науково-популярною літературою, а також матеріалами про педагогів-новаторів і передовий педагогічний досвід; галузевими фаховими періодичними та продовжуваними виданнями згідно з тематико-типологічним планом комплектування; формує інформаційний ресурс з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства;
- забезпечує облік документів, які надійшли до Бібліотеки;
- забезпечує довготривале зберігання бібліотечного фонду відповідно до санітарно-гігієнічних вимог та нормативів розміщення документів;
- здійснює аналітико-синтетичне опрацювання надходжень до фонду;
- створює систему бібліотечних каталогів і картотек, зокрема з використанням нових інформаційних технологій;

2.4.2. Бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування користувачів:

- обслуговує користувачів на абонементі, у читальних залах, за міжбібліотечним абонементом; здійснює дистанційне обслуговування користувачів засобами телекомунікації;
- здійснює довідково-інформаційне і бібліотечно-бібліографічне обслуговування користувачів Бібліотеки, використовуючи всі форми і методи колективного та індивідуального обслуговування, у тому числі інформування в режимі вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) про нові надходження літератури з педагогіко-психологічних питань, а також шляхом підготовки бібліографічних видань (інформаційних та рекомендаційних бібліографічних списків, бібліографічних покажчиків); організовує виставки нових надходжень та тематичні виставки літератури до наукових конференцій, семінарів, нарад, симпозіумів, знаменних дат у галузі освіти; готує бібліографічні огляди літератури з актуальних психолого-педагогічних питань;
- вивчає інформаційні потреби користувачів та ступінь їх задоволення;
- веде культурно-просвітницьку роботу серед працівників освітянської галузі;
- рекламує можливості Бібліотеки та бібліотечні послуги;

2.4.3. Упровадження нових інформаційних технологій:

- надає користувачам вільний доступ до інформаційного простору через Інтернет;
- координує роботу зі створення в регіоні системи корпоративної каталогізації і використання інформаційних ресурсів;
- створює веб-сайт Бібліотеки;

2.4.4. Науково-методичне забезпечення освітянських бібліотек області:

- надає методичну допомогу бібліотекам освітянської мережі;
- спільно з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського проводить наукові дослідження з питань галузевого бібліотекознавства, бібліографознавства і книгознавства;

- вивчає результати вітчизняних та зарубіжних наукових досліджень з питань бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства та розробляє методичні рекомендації для удосконалення діяльності освітянських бібліотек області;
- збирає та аналізує інформацію про діяльність освітянських бібліотек області;
- готує і передає до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського аналітичний звіт за минулий рік про свою діяльність та діяльність підпорядкованих їй освітянських бібліотек області;
- бере участь у підготовці „Зведеного плану інформаційно-видавничої діяльності та основних заходів із підвищення кваліфікації бібліотечних працівників освітянської галузі України”;
- дає рекомендації щодо удосконалення бібліотечно-технологічних процесів у бібліотеках освітянської мережі області з залученням сучасних інформаційних технологій;
- організує і проводить науково-практичні конференції, семінари, „круглі столи” тощо;
- сприяє підвищенню кваліфікації бібліотечних працівників освітянських бібліотек області;
- бере участь в атестації працівників освітянських бібліотек області.

3. Керівництво Бібліотекою

3.1. Безпосереднє управління діяльністю Бібліотеки здійснює директор.

3.2. Директор Бібліотеки призначається і звільняється управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації.

3.3. Директор Бібліотеки в межах наданих йому повноважень:

- розробляє структуру Бібліотеки з урахуванням її завдань і функцій, передбачених цим Статутом;
- розробляє штатний розпис та кошторис доходів і видатків, що затверджується управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації;
- приймає на роботу, переводить, звільняє працівників Бібліотеки відповідно до чинного трудового законодавства України;
- затверджує нормативні й планові документи, правила внутрішнього трудового розпорядку, положення про відділи Бібліотеки, ради, комісії, видає накази та розпорядження, обов'язкові для всіх співробітників Бібліотеки;
- готує планово-звітну документацію Бібліотеки згідно встановленим порядком;
- забезпечує дотримання законності, державної дисципліни і несе відповідальність за збереження фонду та майна Бібліотеки, документів (керівних, фінансово-господарських, із особового складу, архівних та інших);
- вирішує питання організації та оплати праці; встановлює надбавки, доплати працівникам згідно з чинним законодавством України;
- розпоряджається фінансами та майном Бібліотеки відповідно до кошторису та вимог чинного законодавства України;
- здійснює заходи щодо підтримання і розвитку матеріально-технічної бази Бібліотеки та створення необхідних умов для роботи читачів і співробітників, забезпечує збереження бібліотечних фондів, довідкового апарату, а також будівель, споруд та іншого майна Бібліотеки;
- діє від імені Бібліотеки, представляє її інтереси в установах, організаціях, суді;
- входить до складу Науково-методичної ради з питань удосконалення діяльності мережі освітянських бібліотек, створеної при ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- здійснює інші функції відповідно до посадової інструкції.

3.4. Директор Бібліотеки має заступників.

3.5. Для вирішення поточних питань діяльності Бібліотеки створюється Рада при директорі, до якої входять: директор, його заступники, учений секретар, завідувачі відділів, головний бухгалтер.

3.6. Повноваження трудового колективу Бібліотеки реалізуються загальними зборами (конференцією) на підставі колективного договору. Працівники Бібліотеки користуються соціальними гарантіями, передбаченими чинним законодавством України.

4. Колективний договір

4.1. Трудові стосунки в Бібліотеці, питання соціального захисту співробітників, охорони праці регулюються колективним договором між адміністрацією і трудовим колективом або уповноваженим ним органом.

4.2. Компетенція, повноваження трудового колективу, відносини адміністрації з профспілковим комітетом регулюються відповідно до чинного законодавства України.

5. Фінансово-економічна та господарська діяльність

5.1. Бібліотека є бюджетною, неприбутковою установою.

5.2. Головним джерелом фінансування Бібліотеки є бюджет області. Усі кошти, які виділяються на утримання Бібліотеки, зосереджуються на відповідних рахунках управління освіти і науки обласної державної адміністрації

5.3. Бюджетні кошти розподіляються згідно з кошторисом прибутків та видатків, який затверджується відповідними установами.

5.4. Майно Бібліотеки становлять основні фонди та обігові кошти, а також цінності, вартість яких відображається в балансі Бібліотеки.

5.5. Майно Бібліотеки є спільною власністю територіальних громад області і закріплюється за Бібліотекою на правах оперативного управління.

5.6. Майно Бібліотеки становлять:

- приміщення (площі), що відповідають умовам обслуговування читачів і збереження фондів;
- засоби механізації і автоматизації бібліотечних процесів, копіювальна техніка, інше обладнання та транспортні засоби;
- бібліотечні фонди на усіх видах носіїв інформації, бази даних, ДБА, а також організаційна, технологічна та фінансова документація.

5.7. Бібліотека здійснює свою діяльність за рахунок:

- коштів і дотацій з обласного бюджету згідно з затвердженням кошторисом;
- матеріальних цінностей та ресурсів, переданих з балансу на баланс за встановленим порядком від інших організацій;
- фінансово-господарської діяльності;
- благодійних внесків і пожертвувань організацій (у т. ч. міжнародних) та приватних осіб.

5.8. При визначенні розміру бюджетних асигнувань Бібліотеки кошти, які надходять з інших джерел, не є підставою для зменшення їх обсягу.

5.9. Бібліотека має право:

- одержувати регіональний галузевий обов'язковий платний примірник фахових видань на всіх видах носіїв інформації;
- купувати цінні галузеві видання і рукописи у приватних осіб;
- одержувати грошові внески і матеріальні цінності, в тому числі книги, обладнання від благодійних та інших громадських фондів, від державних і громадських підприємств і організацій, окремих громадян;
- надавати додатково платні послуги в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- використовувати економію коштів та додаткові грошові надходження від надання платних послуг на соціальний розвиток Бібліотеки та матеріальне заохочення колективу;
- Бібліотека має право здавати майно та приміщення в оренду юридичним і фізичним особам із дозволу управління майном області за попереднім погодженням із управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації.

- подавати до управління освіти і науки обласної державної адміністрації пропозиції щодо питань будівництва, реконструкції й капітального ремонту Бібліотеки, контролювати виконання цих робіт.
- 5.10. Бібліотека несе відповідальність за свої зобов'язання згідно з чинним законодавством України.

6. Міжнародне співробітництво

6.1. Бібліотека згідно з чинним законодавством України здійснює міжнародне співробітництво та встановлює міжнародні зв'язки з бібліотеками закладів освіти, науковими та міжнародними установами, фондами, фірмами, громадськими організаціями та окремими громадянами зарубіжних країн.

6.2. Бібліотека має право:

- співпрацювати з міжнародними професійними організаціями;
- брати участь у міжнародних наукових форумах, конференціях, семінарах;
- організовувати обмін досвідом із питань інформаційного забезпечення розвитку педагогічної науки та освіти, бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства.

7. Звітність та контроль

7.1. Бібліотека здійснює бухгалтерський і оперативний облік своєї роботи відповідно до нормативно-правових актів; щорічно складає і подає звіт про свою діяльність до відповідних установ.

7.2. Ревізія фінансово-господарської діяльності Бібліотеки проводиться відповідними фінансовими установами не частіше одного разу на рік.

7.3. Фінансовий рік Бібліотеки встановлюється з 1 січня по 31 грудня календарного року.

8. Охорона праці

8.1. Адміністрація Бібліотеки забезпечує дотримання встановленого для працівників режиму роботи, часу відпочинку, правил охорони праці, техніки безпеки, протипожежної безпеки, виробничої санітарії на підставі чинних інструктивно-нормативних актів України.

9. Ліквідація та реорганізація Бібліотеки

9.1. Згідно з чинним законодавством України Бібліотека не підлягає приватизації.

9.2. Реорганізація або ліквідація Бібліотеки проводиться в порядку, встановленому чинним законодавством України.

9.3. Забороняється переміщення Бібліотеки без надання їй рівноцінного приміщення для обслуговування читачів, роботи працівників, збереження фондів.

9.4. У разі реорганізації (ліквідації) Бібліотеки працівникам, які підлягають звільненню, гарантується збереження їхніх прав відповідно до КЗПП України.

9.5. Ліквідація Бібліотеки здійснюється ліквідаційною комісією, яка створюється власником, або уповноваженим ним органом.

9.6. Ліквідаційна комісія встановлює порядок, а також термін для висування претензій кредиторів згідно з чинним законодавством України.

9.7. Ліквідаційна комісія розміщує в пресі за місцем знаходження Бібліотеки відомості про її ліквідацію та порядок і строки висування кредиторами претензій.

9.8. Ліквідаційна комісія зобов'язана провести роботу по утриманню дебіторської заборгованості Бібліотеки та виявленню претензій кредиторів.

9.9. Кредитори та інші юридичні особи, які перебувають у договірних стосунках із Бібліотекою, що ліквідується, сповіщаються про ліквідацію Бібліотеки в письмовій формі.

9.10. Ліквідаційна комісія проводить оцінку наявного майна Бібліотеки, що ліквідується, розраховується з кредиторами, складає ліквідаційний баланс і подає його на затвердження власника.

9.11. Після ліквідації Бібліотеки її майно передається до правонаступників відповідно до чинного законодавства України.

СИСТЕМА НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТЯНСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ,

яка здійснюється Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В. О. Сухомлинського

